

Mary Alice Monroe

Knygų klubas

Psichologinis romanas,
meistriškai gvildenantis
moterų likimus.

Library Journal

Knygute.lt

**Mary Alice
Monroe**

KNYGŲ KLUBAS

Romanas

Versta iš Mary Alice Monroe,
The Book Club, Harlequin Books, 1999
© Mary Alice Monroe, 1999

Šis leidinys publikuojamas pagal sutartį su
„Harlequin Enterprises II B.V. / s. à. r. l.“

Visi šios knygos personažai yra išgalvoti. Bet koks panašumas į tikrus asmenis, gyvus ar mirusius, yra visiškai atsitiktinis.

Visos teisės į šį kūrinį saugomos. Šį leidinį draudžiama atkurti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn be raštiško leidėjo sutikimo. Už draudimo nepaisymą numatyta teisinė atsakomybė.

© Neringa Barmutė, vertimas iš anglų kalbos, 2008

© Eglė Jurkūnaitė, knygos viršelio dizainas, 2008

© iStockphoto.com, viršelio nuotrauka

© „Svajonių knygos“, 2008

ISBN 978-609-03-0610-9

Elektroninę versiją parengė Knygute.lt, 2020

Prologas

Sugrįžimo išvakarės

1998m. sausio 7 d.

Šį vakar aš grįšiu į savo „Knygų klubą“.

Nuo tada, kai buvome susitikusios paskutinį kartą, praėjo jau pusmetis. Žinau, moterys su manimi elgsis maloniai ir dėmesingai, gal netgi vengs prasitarti ką nors tokio, kas primintų apie įvykusią tragediją. Dabar man reikia ne užuojautos, o supratimo. Reikia švelnių žodžių ir ištiestų rankų, kurios padėtų nutraukti ilgą atsiskyrimą ir vėl atgaivinti artumą su bičiulėmis.

Mes – tikros draugės. Prieš penkiolika metų mudvi su Dorise įkūrėme šį klubą tiesiog iš nevilties. Abi buvome jaunos motinos, gyvenome tame pačiame kvartale, abiem reikėjo draugijos ir peno protui. Taip pat ir auklių. Tada, 1983-iaisiais, šis klubas ne tik paskatino domėtis knygomis, bet ir padėjo prižiūrėti vaikus. „Knygų klubas“ augo kartu su mūsų vaikais, atsirasdavo naujų narių, atitoldavo senosios, tačiau branduolys išlikdavo – tai aš, Dorisė, Midžė ir Gabrielė. Dabar prisidėjo dar ir

Anė. Būdavo susirinkimų, per kuriuos beveik visos glaudėme prie krūtinės po kūdikį, ir tokių, kai kuri nors snūduriuodavo ant sofos, prieš tai visą naktį budėjusi prie sergančio vaiko. Pasitaikydavo, kad be jokios akivaizdžios priežasties išmaukdavome pernelyg daug vyno ir pamiršdavome knygas. Dabar beveik visų mūsų vaikai jau susiruošę išvykti, ir mes vėl atsigręžiame į knygas, kad jos suteiktų prasmės šiam mūsų gyvenimo tarpsniui.

Suprantu, mano ilgas nebuvimas joms kėlė susirūpinimą. Visos nuogaustauja dėl manęs. Anė jau du kartus skambino pasitikrinti, ar ši vakar ateisiu. Perskaičiau praeito mėnesio knygą – Eleonoros Ruzvelt biografiją. Tik neturiu ką pasakyti apie šią protingą, ryžtingą moterį, kuri pergalingai kovojo su asmeninėmis negandomis. Norėčiau žinoti, ar kartais bičiulės nepasirinko šios knygos dėl manęs, norėdamos mane įkvėpti arba įprasminti sugrįžimą. Mano gyvenimas nėra kupinas pergalių. O kieno yra?

Užaugau jaukiame Čikagos priemiestyje. Kaip ir dauguma „Knygų klubo“ moterų, esu išugdyta 20 amžiaus šeštojo dešimtmečio katalikiškosios mokyklos sistemos. Kartu pasijuokiamė, kai knygoje užsimenama apie Balti-

morės katekizmą arba būrelius rožinį brazdinančių vienuolių su krakmolytais galvos apdangalais. Mes mėgaujamės knygomis, kurios parskraidina mus į tą nekaltą metą, kai nieko nepaisydamos žaisdavome gatvėse iki dešimtos valandos vakaro. Kiek buvo knygų, kuriose įamžintas mūsų laikmečio perėjimas nuo Motouns¹ prie Bitlų ir galop – „rūgščiojo“ roko²? Arba skausmingi Vietnamo karo metų išgyvenimai? Visos pažinojome vaikinų, kurie arba dėvėjo karines uniformas, arba segėjo taikos ženklelius – netgi tokių, kurie sprukdavo per sieną ir dingdavo visiems laikams. Dabar kai kurios iš mūsų jau pažįstame nebejaunų, bet bijančių pasenti vyrų, kurie sprunka nutraukę šeimos saitus. Rydavome tokias knygas aikčiudamos ir virpėdamos iš susijaudinimo.

Pasiilgau savo „Knygų klubo“. Man trūksta knygų skaitymo ir jų aptarimo. Knygos yra mūsų klubo jungiamoji grandis, teikianti peno diskusijoms. Dėl jų mes ir renkamės, dalijamės mintimis, paskui – ir rūpesčiais. O dar vėliau –

1 „Motown Records“ – Detroito (JAV) muzikos įrašų kompanija, 20 a. septintajame dešimtmetyje išleidusi keletą ypač išpopuliarėjusių kūrinų (vert.).

² Psichodelinio roko atmaina (vert.).

paslaptimis. Bet labiausiai aš pasiilgau savo draugių. Jose slypi tikrieji kerai. Į savo gyvenimą žvelgiu kaip į istoriją, kurią išgyvenu drauge su savuoju „Knygų klubu“. Ir nors joje pasitaikė keli netikėtumai, atomazgos nėra. Esu tokia kaip tu. Mano gyvenimo istorija galėtų būti tavoji.

Vieną dieną mano istorija netikėtai patyrė esminių pokyčių. Pasikeitė veiksmo vieta ir laikas. Veikėjai pasirodė esą kitokie. Jeigu pabandyčiau nubraižyti diagramą, ji netilptų ant popieriaus. Nepakito tik stebėjimo taškas – aš pati, pirmuoju asmeniu, žvelgianti į tai, kas aplink mane ir manyje, bet nieko nematanti.

Nenujaučiau, kad taip nutiks. Spėju, kad tai buvo, kaip sako rašytojai, „netikėtumo elementas“ – lyg iš niekur atsiradęs sukrėtimas, kuris nukreipia knygos veikėjo gyvenimą kita linkme. Senas geras triukas – „ginklas komodos stalčiuje“. Nesvarbu, kas tai – detektyvas, jausmų ar nuotykių romanas, komedija ar drama (tikrame gyvenime viskas persipina) – jūs nežinote, ko tikėtis toliau.

Man viskas pasikeitė 1997m. birželio 21. Tą dieną mano pasaulį sukrėtė mirtis.

Visas gyvenimas yra istorija, ir kiekvienas iš mūsų kasdien kuriame savąją.

Reičel Džeikobson „Skaitytojų vadovas“, 1997m. birželio 21d.

Eva Porter iš namų žengė tiesiai į ankstyvo ryto saulės spindesį. Iškart kilstelėjo ranką ir prisidengė akis – šviesa buvo akinanti.

Viduje, name – tylu ir tamsu. Brontė ir Finėjus miegojo savo kambariuose, inkštė šuo, o ji dar nebuvo spėjusi išgerti kavos. Nervingas, bet kupinas energijos Tomas šmižinėjo po kambarius rankiodamas savo darbus ir kraudamas į lagaminą daiktus, kuriuos prisiminė paskutinę akimirką. Rytais Evai patikdavo ilgai gurkšnoti kavą atvėrus langus, pro kuriuos dvelkdavo gaivus pavasario vėjelis, ir mėgautis tomis keliomis ramybės akimirkomis, kol dar neįkinkė artimųjų poreikiai. Tačiau šįryt Eva spruko lauk nuo irzlaus įsitempusio vyro ir graužiančio kaltės jausmo, kuris jai kėlė pasibjaurėjimą. Reikėjo atsiriboti ir įkvėpti gurkšnelį šviežio oro.

Ji prisiminė tuos laikus, kai Tomui ruošiantis į verslo kelionę, kantriai lakstydavo jam iš pakos: „Štai tavo bilietai. Suradau tavo prane-

šimų gaviklį. Gal jau iškviešti taksi? Ar nenorėtum papusryčiauti? Leisk, įpilsiu dar kavos.“ Eva buvo ištikima savo vyro pagalbininkė arba, kaip mėgdavo sakyti Tomas, jis buvo kapitonas, o ji – šturmanė.

Vis dėlto pastaruoju metu Eva jautė, kad laivas skęsta. Dėl kažkokios priežasties, kurios nė pati nesuprato, ji pradėjo dairytis gelbėjimo valčių. Ne todėl, kad būtų abejojusi Tomo gebėjimu vesti šeimos laivą, tiesiog jo švarko sagos jau nebespindėjo kaip anksčiau. O gal tiesiog kelionė užtruko per ilgai.

Eva prisivertė išmest iš galvos maištingas mintis ir žengė laukan, į ryto gaivą.

– Bus puiki diena, – tvirtai tarė, nuslopindama širdies kuždesį. – Jis nesugadins man šios dienos.

Nusisukusi nuo uždaro, niūraus namo ji patraukė į savo darželį, kur augalus šlameno šiltas vėjas, čiulbėjo paukščiai. Ankstyvo ryto oras buvo persmelktas svaigių kvapų, saulės šviesa išryškino gyvas daugiamečių augalų spalvas. Eva pasilenkė prie pūkuoto rasakilės lapo, gėrėdamasi rasos lašu.

Šiandien – pirma vasaros diena. Tai prisiminus nuotaika pakilo lyg ant mielių. Eva mėgo

simbolines datas - gimtadienius, sukaktis, atostogas, atžymas kalendoriuje, įrantas augimui pažymėti. O ši diena bus ypatinga, visiškai kitokia. Jautė tai giliai širdyje. Prasidėjo vasara, dienos bus saulėtos, o naktys šiltos, prasidės iškylos ir maudynės baseine. Pasibaigus mokslo metų nuoboduliui tarsi sunkiausia našta nukrito nuo pečių. Eva buvo pasiilgusi žaidimų su savo vaikais.

Tikrai derėtų juos pažadinti, kad atsisveikintų su tėvu, bet jie buvo taip pavargę. Tegul pamiega truputį ilgiau. Finėjui popiet - futbolo rungtynės, o Brontė antrą valandą nori važiuoti į parduotuvę.

Kai Tomas kelioms dienoms išvyks, o vaikams nebereikės į mokyklą, ir Eva galės šiek tiek atsipalaiduoti. Pastebėjusi, kad reikia nuskaityti nuvytusius tabako žiedus, nusprendė, kad šiandien reikėtų surasti laisvą valandžiukę ir padirbėti darželyje.

Priklaupti ant kelių ji mėgavosi ryto gaiva, įsismelkusia į ploną pižamos audinį. Nebesitikėjo, kad kas nors padės jai sodinti ar ravėti. Vaikai daugybę metų dėl to nuolat skųsdavosi, galiausiai Eva liovėsi reikalavusi iš jų pagalbos. O Tomas... Na, tokiems darbams jis niekada neturėjo nei laiko, nei noro. Visi baisiau-

siai užsiėmę, o jos, kaip motinos ir žmonos, pareiga – užtikrinti, kad namuose viskas vyktų sklandžiai. Tačiau namas toks didelis... Ir jų žemės sklypas – vienas iš didžiausių Rivertone. Vaikai didžiavosi savo namais ir Eva jautė, kad tai jos nuopelnas. Ji pati išgražino visus dvylika kambarių, pasiūvo nesuskaičiuojamą galybę užuolaidų ir pasirūpino atnaujinti viską, kas būtina. Eva netgi suplanavo visą sklypą, savo gležnomis rankomis pasodino per penkiasdešimt krūmų ir begalę daugiamečių augalų.

Kapstydamasi darže priminė sau, kad jai patinka visa tai daryti. Juk niekas neprašė sodinti gėlių, kurias ji tiesiog dievina. Tai kodėl turėtų tikėtis pagalbos iš kitų? Argi rūpintis, kad viskas vyktų sklandžiai, nėra jos, motinos, pareiga? Negi kas nors gali ją pakeisti? Vis dėlto graužė mintis, kad niekas net nepasisiūlė padėti. Ji išrovė saują piktžolių, stengdamasi nepalikti šaknų.

Atsilapojo paradinės durys. Pakėlusį akis Eva pamatė Tomą, kuris paskubomis leidosi laiptais į garažą. Palto skvernai plevėsavo, kliuvo už lagaminų, vyras tiesiog spinduliavo susierzinimą, kurį ji pajuto iš tolo. Nors tamsus kostiumas tvarkingas, balti marškiniai švieste

Švietė, o kaklaraištis toks elegantiškas, kad vertė slapta žavėtis, pro Evos akis neprasprūdo, kokios įsitempusios jo lūpos – įdegusiame veide ir vėl atsirado pastaruoju metu tokia pažįstama įtampas išraiška. Jos vyras nebuvo tuščiagarbis. Gal plaukai ant pakaušio ir praretėjo, o liemuo pilnėjo, Tomas Porteris tebuvo žavus nelyginant kino žvaigždė. Tai būtų kliudę jo, kaip mediko, karjerai, jei nei išskirtinai aštrus protas ir užuojauta tamsiose akyse.

Tačiau šįryt Eva nematė jo akių, nes spigino saulė. Ji prisimerkė ir pažvelgė į jo nutįsusį šešėlį.

- Šįvakar paskambinsiu, - išsiblaškęs mestelėjo per petį Tomas.

Ji neatsakė, tik įsirėmė delnais į šlaunis ir stebėjo, kaip jis atveria savo sedano bagažinę ir įmeta naująjį krepšį su drabužiais. Šalia atsargiai pastato kompiuterio krepšį. Eva tiksliai žinojo, kas tame lagaminėlyje, kurį buvo nupirkusi vyrui penkiasdešimtojo gimtadienio proga. Praeitą naktį ji tylomis gulėjo lovoje sugniaužusi kumščius ir stebėjo, kaip jis kraunasi daiktus. Šis prisiminimas kažkodėl erzino.

- Kodėl tu visada paskutinę minutę pradedi pakuotis daiktus? - irzliai paklausė ji. - Tomai, jau beveik vidurnaktis. Aš pavargusi, mums

teks anksti keltis. Lėktuvas išskrenda septintą valandą, tau teks išvažiuoti dar prieš šešias.

- Anksčiau neturėjau laiko.

Tomo balsas buvo dygus. Piktu mostu jis nušveitė į lagaminą sulankstytus marškinius.

Eva prikando liežuvį – vyras teišus. Ji nenorėjo ieškoti priekabių, kai jam ir taip trūksta laiko, bet neįstengė sutramdyti viduje kunkuliuojančio susierzinimo. Atrodė, jam nė kiek nerūpi, kad ji negali užmigti, kai jis kraunasi daiktus.

- Kodėl nepaprašei padėti? Būtum pasakęs apie savo planus, su malonumu būčiau viską sudėjusi.

- Juk sakiau, kad išvažiuosiu.

- Taip, - atsakė Eva tokiu tonu, lyg stebėtusi, kaip jis gali būti toks nesupratingas. - Bet iki vakar dienos nežinojau nei kur vyksi, nei ko.

Eva buvo įpratusi žinoti, kur jis keliauja, kokia tema skaitys pranešimą, o daiktų pakavimą paversdavo žaidimu. Juodu juokdavosi, kai ji prikišdavo kaklaraiščius jam prie veido, pasakui pabučiuodavo Tomą, stengdamasi suprasti, ar jam patinka, ką ji išrinko. Eva didžiavosi savo vyro išvaizda ne menčiau nei vaikų. Tačiau pastaruoju metu jis išgarsėjo, kelionės

darėsi vis dažnesnės. Kartais Tomas pamiršdavo jai pranešti, kad išvyksta, kol jam ko nors prireikdavo. Tada užsimindavo lyg tarp kitko. Taip kaip vakar: „Oi, Eva, gal gali pažiūrėti, ar turiu marškinių kelionei į San Diegą?“

Eva jau nebeprisiminė, ar ji liovėsi domėjusis jo išvykomis, ar jis nustojo jai apie save pasakojęs. Tik daugiau nebepakuodavo jam daiktų. Taigi tik gulėjo lovoje įsitempusi ir jį stebėjo.

- Leisk man pačiam susitvarkyti, - paprašė jis, rausdamasis po spintą ir stumdamas į šalį jos drabužius. - Pasistenk užmigti, aš dar ilgai užtruksiu.

Tai išgirdusi Eva suspaudė lūpas ir sukryžiaavo rankas ant krūtinės. Tvyrant ledinei tylai, kuri dažnokai vyraudavo pastaruoju metu, Eva stebėjo, kaip jis kraunasi lagaminą dviem dienoms, nuspėdama, kada ima kiekvieną daiktą. Trys poros apatinių drabužių: po vieną kiekvienai dienai ir viena atsarginė, jeigu sugalvotų eiti plaukioti; dvi poros švelnių kašmyro vilnos kojinių ir atsarginiai marškinėliai....